

SWEDEN FOOD ARENA®

**Utveckling av ett
modernt innovationssystem**

Förstudie

Innehåll

Förord.....	3
Inledning.....	5
Om kunskap och innovation	7
Utmaningar och möjligheter	8
Satsning på nationell myndighetssamverkan kring forskning och innovation.....	13
Ökat nyttiggörande av forskningsresultat i livsmedelskedjans företag – Kunskapspyramiden	15
Satsning på regionalt innovationsstöd genom samordning mellan nationella och regionala aktörer.....	18
Ett modernt innovationssystem för livsmedelskedjan – Hur delarna A–C hänger ihop	21
Nästa steg.....	24
Argumentation för insatser	25
Sammanfattning av förslag.....	27

© Sweden Food Arena 2022

Projektledare: Marie Gidlund

Text: Kristian Wirsén, Nova Affärsutveckling, Charlotte Eklund-Jonsson, RISE,
Marie Gidlund, Sweden Food Arena, Anna Hedberg, Landsbygdsnätverket

Grafisk form: Bishop Media, Ordförandet

Besöksadress: Storgatan 19, Stockholm (Näringslivets hus)

Postadress: Box 55680, 102 15 Stockholm

070-611 21 10 • 08-762 66 60 • www.swedenfoodarena.se

Förord

Potentialen för att utveckla livsmedelskedjan med innovation är stor. Sweden Food Arena har under åren 2020–2021 drivit två projekt. Dels "Livsmedelskedjan som utvecklingsarena" finansierat av Vinnova, dels "Innovation i livsmedelskedjan" finansierat av Tillväxtverket. Utgångspunkten för projekten har varit regeringens ambitioner i livsmedelsstrategin och de mål och missioner som livsmedelskedjan genom Sweden Food Arena satt upp.

De två tidigare projekten har bland annat visat att innovationsgraden bland företagen i livsmedelskedjan är hög, dvs många företag jobbar dagligen med att utveckla en produkt, process eller organisation som är ny för det egna företaget, för branschen, för Sverige eller ny för världen. De två senare typerna av innovationerna kallas innovationer med höjd, här presterar företagen i livsmedelskedjan sämre jämfört med många andra branscher. De olika kunskapsrapporterna pekar på ett antal hinder på företagsnivå, brister i kunskapsinfrastrukturen och främjandesystemet, brister i innovationssystemet på strukturell nivå och inom politik och förvaltning.

Denna förstudie ger förslag på hur de tre första byggstenarna i utvecklingen av ett modernt innovationssystem ska utformas för att möta behoven hos varje unikt företag i livsmedelskedjan, oavsett bransch, storlek eller geografi:

- A.** Satsning på nationell myndighetssamverkan kring forskning och innovation
- B.** Ökat nyttiggörande av forskningsresultat i livsmedelskedjans företag – Kunskapspyramiden
- C.** Satsning på regionalt innovationsstöd genom samordning mellan nationella och regionala aktörer

Utgångspunkten i arbetet har varit att utgå från företagets behov, att bygga vidare på den kunskap och erbjudanden som redan finns, att koppla samman, samordna och förstärka med ambitionen att gå från projekt till process. Med företagets behov i centrum, beskriver rapporten ett antal funktioner som behövs samt vilka organisationer som kan ta ansvar för dessa.

Denna rapport har tagits fram av Kristian Wirsén, SISP/Nova Affärsutveckling, Charlotte Eklund-Jonsson, RISE samt Marie Gidlund, Sweden Food Arena och Anna Hedberg, Landsbygdsnätverket. Ett särskilt tack till Thomas Malmer, MalmerInsight och Mattias Malmnäs, KnowIt som medverkat som underkonsulter samt Sara Johansson, Jönköpings Universitet som kunskapsstöd.

Ett stort tack även till alla engagerade företagare, företagsfrämjare och offentliga aktörer som bidragit med värdefulla synpunkter, tankar och inspiration till rapporten.

Marie Gidlund

Verksamhetsledare, Sweden Food Arena

MED FINANSIERING FRÅN

Inledning

Livsmedelskedjan är en kärnsektor i svensk ekonomi och kan bli 20-talets innovativa tillväxtmotor. Den omfattar 23 delbranscher som sysselsätter nästan 500 000 människor i 160 000 företag. Livsmedelsnäringen finns representerad i varje kommun i hela Sverige.

Varje dag bidrar näringen med många mervärden som ökad försörjningsförmåga, jobb i alla delar av landet, levande landsbygder och framför allt god mat och dryck. Neringen ligger i framkant inom många områden och kan med rätt förutsättningar fortsätta gå före och visa vägen mot hållbar omställning. Livsmedelsnäringen bidrar också till uppfyllande av flera av regeringens mål och strategier; livsmedelsstrategin men även till strategier som nyindustrialisering, export och folkhälsa.

Livsmedelskedjan, från hav och jord till konsumentens bord och åter genom cirkulära processer, omfattar ett mycket stort antal potentiella innovationsområden. Här korsas många svenska styrkor med varandra – life science, besöksnäring, ICT, energiteknik, materialteknik, logistik och fordonsteknik för att nämna några. I dessa skärningspunkter uppstår redan idag internationellt banbrytande innovationer i Sverige och det finns en stor potential att kunna utveckla så många fler.

Livsmedelskedjan i Sverige är också innovativ, antalet företag som jobbar med innovation är i paritet med andra producerande näringar och tjänstesektorer. Däremot lanseras det alldeles för få innovationer med höjd, det vill säga innovationer som är nya för Sverige eller världen. I stället är livsmedelskedjan starkast inom inkrementell innovation, eller ständiga förbättringar. Inkrementell utveckling är viktigt, det är ofta så nya teknologier sprids, men för att ta större kliv mot en hållbar omställning behöver innovationsnivån bland företagen höjas. Faktorer som försvårar att satsa på innovationsarbete och bidrar till låg innovationshöjd i många företag, är låga vinstmarginaler och brist på kompetens.

Forskning och innovation i livsmedelskedjan är idag underfinansierat, särskilt med tanke på den stora potential som näringen har. Dessutom är gapet mellan forskning och näring stort. Medel satsas på forskning men det saknas insatser och kompetenser som kan omsätta kunskap till nytta och konkurrenskraft. Det offentliga investerar många miljarder kronor i innovationssystemet, både nationellt och regionalt, med ambitionen att främja företagens innovationsförmåga och marknadsutveckling, men genomförandet är kortsiktigt, fragmenterat och ofta projektbaserat. Detta medför att företag har svårt att hitta och ta del av de erbjudanden som finns. Innovationshöjden uteblir och samhällsresurser används därmed inte optimalt.

Det behövs med andra ord ett sammanhållet innovationssystem med fokus på ökad kunskapsdelning som utgår från företagens, marknadens, samhällets och livsmedelskedjans behov. Ett system som bygger vidare på framgångsrika insatser, koordinerar, stärker och kompletterar aktörer och aktiviteter och ser till att nå alla företag, oavsett bransch, storlek och geografi.

Syftet med denna förstudie är därför att föreslå insatser för hur vi kan nyttiggöra och tillgängliggöra forskning samt utveckla innovationssystemet och samverkan mellan nationella och regionala aktörer verksamma inom forskning och innovation för att i sin tur möjliggöra och åstadkomma en hållbar omställning och en konkurrenskraftig livsmedelskedja.

För att nå målen i livsmedelsstrategier på regional och nationell nivå behövs långsiktighet, nationell tillgänglighet och samordning av innovationsstödet för livsmedelskedjans företag. Förstudien har utvecklat förslag som tillsammans bildar ett modernt sammankopplat innovationssystem med fokus på livsmedelskedjan och företagens innovationsutveckling, förmåga och behov.

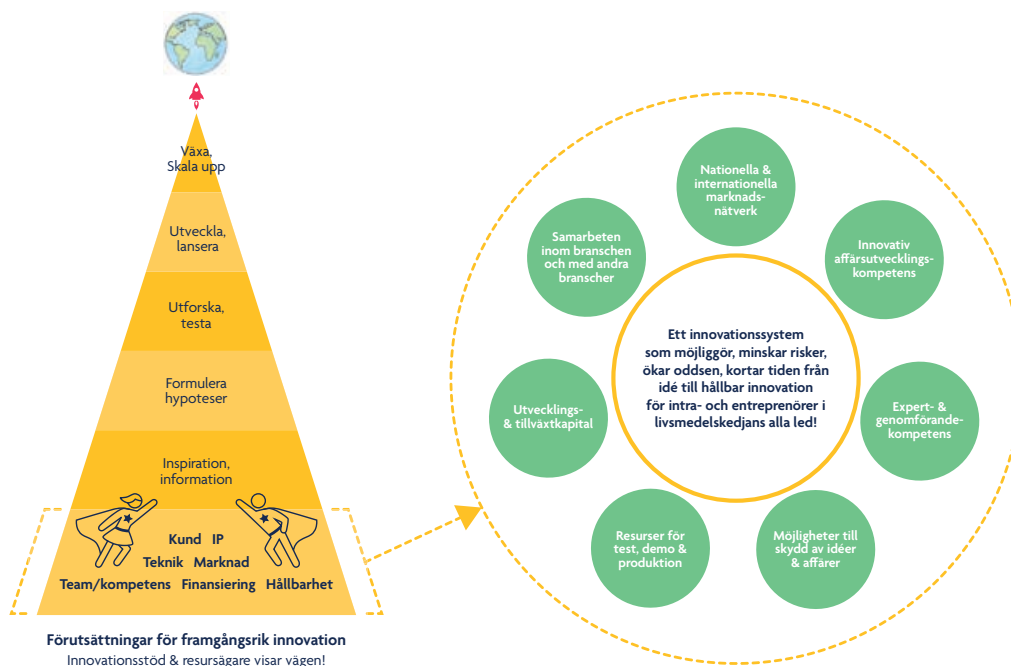
Om kunskap och innovation

“Innovation” är den process som omvandlar idéer till ekonomiskt bärkraftiga produkter och lösningar. Kunskap, eller humankapital i en bredare bemärkelse, anses allmänt vara den mest centrala produktionsfaktorn i denna process.

Innovation handlar om olika former av förnyelse och kan initieras utifrån uppfinningar likväl som marknadsmöjligheter eller samhällsutmaningar. Men för att innovationer ska komma till stånd krävs kreativitet och kunskap i kombination med resurser, vilja och riskvillighet - det som ofta kallas för intra- eller entreprenörskap. Innovationer skapar förändrade konkurrensvillkor för ett enskilt företag (inkrementellt) eller för en hel bransch (disruptivt), men kan också direkt eller indirekt accelerera utvecklingen till ett mer hållbart samhälle.

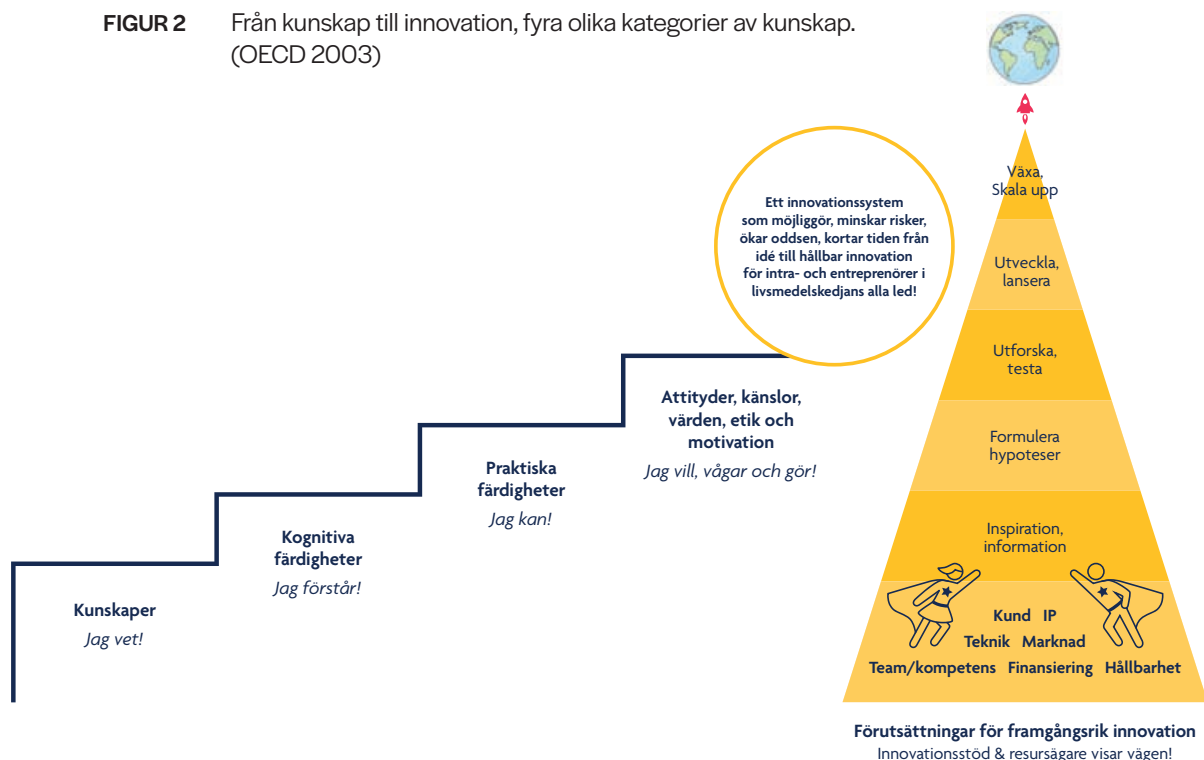
Ett ”system” består av komponenter designade för att tillsammans uppnå ett gemensamt mål. I fallet med innovationssystem avses att fler innovationer ska komma till stånd. Tillsammans utgör komponenterna livsbetingelserna för att innovationer ska uppstå, dessa är bl a kompetens, kapital, kanaler till kunder och marknad, partners och nätverk. Ett väl fungerande innovationssystem samlar och tillgängliggör dessa komponenter samt faciliterar innovationsprocessen för intra- och entreprenörer så att vägen från en hypotetisk idé till en implementerad och gärna vitt spridd lösning blir snabbare, mer effektiv och minimerar de risker och osäkerhetsfaktorer som ligger i innovationsprocessens natur.

FIGUR 1 Till vänster: Idéens fem mognadsfaser. Till höger: Komponenterna i ett innovationssystem som stödjer intra- och entreprenörens tillväxtresa.

När ”kunskap” lyfts fram som viktigast för att innovation ska ske bör det nyanseras. Det är förmågan, viljan och modet att använda den kunskap som byggs upp som bidrar till framväxandet av innovationer och därmed värde. Kunskapskällor kan exempelvis vara forskning, omvärlds- och konkurrentanalyser eller egna och andras erfarenheter. Denna förstudie har gjort tydligt att det redan idag finns mycket värdefull kunskap, men att den behöver sammanställas och tillgängliggöras för att kunna nyttiggöras bättre.

FIGUR 2 Från kunskap till innovation, fyra olika kategorier av kunskap. (OECD 2003)

Utmaningar och möjligheter

Livsmedelskedjan består till överväldigande del av heterogena mikroföretag, som i stora delar står vid sidan om det gängse innovationssystemet

Livsmedelskedjan består av 160 000 företag, varav 95% har färre än 10 anställda, och företagen finns i hela landet. Mikroföretagen står förvisso för merparten av de innovationer som görs i kedjan, men flertal kunskapsrapporter från Sweden Food Arena¹ konstaterar samtidigt att små företag har större utmaningar än stora bolag när det kommer till att genomföra innovationsprocesser eftersom interna resurser (personal, kapital, kompetens, tid, osv) är mer begränsade. Småföretagen är också mycket heterogena i sitt företagande och entreprenörskap (produktivitet, lönsamhet, finansiell kapacitet, risktagande, kompetens, ägarstrukturer, tillväxtambitioner, nätverk mm) vilket kräver ett agilt arbetssätt inom affärsrådgivning och innovationscoachning. Dessutom finns stor variation mellan olika led i kedjan och mellan olika delbranscher inom respektive led. Relativt få företag, oavsett företagsstorlek, tar del av de innovationstödande systemens erbjudanden. Detta kan bero på att dessa är okända, uppfattas som irrelevanta eller inte tillgängliga där företaget finns. Det är också stor variation i omfattningen av regionala satsningar riktat mot livsmedel. Till skillnad mot många andra branscher är livsmedelskedjans företag spridda över hela landet och det finns få geografiska kluster som på ett organiskt sätt växer och drar till sig ledande aktörer inom forskning, näringsliv osv. Inom andra näringar ser man ofta att utvecklingen drivs från ett antal starka regionala noder. Inom livsmedelskedjan skulle regionala aktörer kunna ta ledning i en nationell utveckling om rätt förutsättningar och finansiering fanns på plats.

FIGUR 3 Exempel på delbranscher i livsmedelskedjan.

Led 1 Primärproduktion	Led 2 Livsmedelsindustri	Led 3 Livsmedelshandel	Led 4 Restaurang
▪ Växtodling ▪ Mjölproduktion ▪ Fruktodling ▪ Vattenbruk ▪ Animalier ▪ m.fl.	▪ Mejeri ▪ Slakt och chark ▪ Beredning av frukt och bär ▪ Tillverkning av bröd och bakverk ▪ m.fl.	▪ Partihandel med kött och köttvaror ▪ Partihandel med drycker ▪ Detaljhandel med livsmedel ▪ m.fl.	▪ Restaurangverksamhet ▪ Storkök ▪ Cateringverksamhet

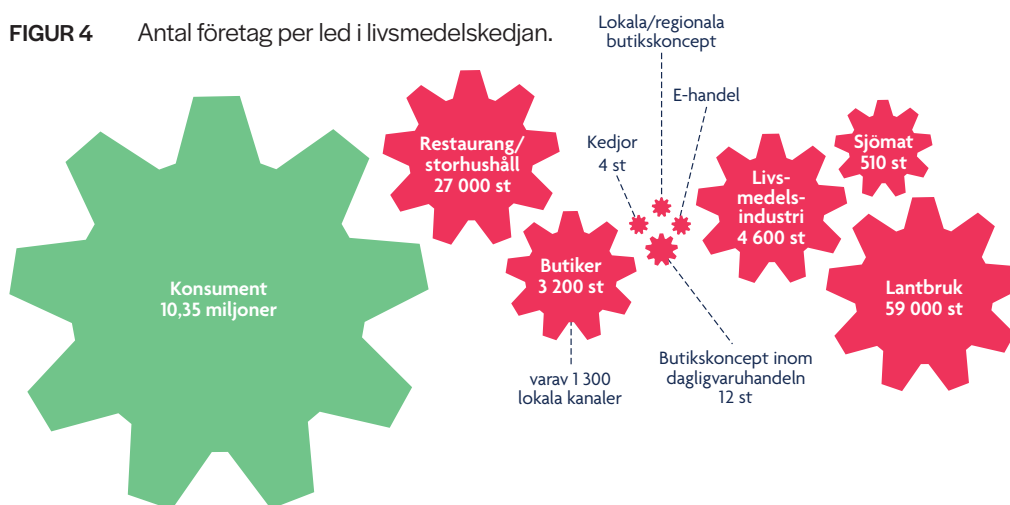
¹ <https://swedenfoodarena.se/kunskapsrapporter>

Många av livsmedelskedjans företag står långt från slutkonsument och saknar alternativa vägar till en större marknad

Såväl innovationsgrad som innovationshöjd är högre i företag som har ett utpräglat marknadstänk och i synnerhet bland företag som finns på exportmarknaden eller ingår i en multinationell företagskoncern. Samtidigt är det en jämförelsevis liten andel av livsmedelsproducerande företag som själva säljer till utländska marknader och många företag i tidiga led i värdekedjan har få alternativa vägar att välja mellan om man vill nå en nationell marknad.²

Många innovationsstöd och projekt med små- och medelstora företag (SMF) som målgrupp sträcker sig dock inte genom marknadsinträdet och det saknas i stor utsträckning verktyg för att stötta i uppskalningsfas. Det finns heller inte särskilt mycket stöd för SMF att hitta nya marknader (i form av konsumentgrupper eller geografiska marknader). Resultatet blir att många produkter och tjänster aldrig når sin verkliga marknadspotential och att företag konkurrerar inom mycket standardiserade produktsegment om den inhemska marknaden i stället för att samarbeta för att erövra världsmarknaden med unika egenskaper och mervärden. Dessutom är det en utmaning som litet företag att på egen hand teckna avtal eller på annat sätt bygga fruktsamma partnerskap med kunskapsstarka aktörer. Stöden för innovativa startups har större möjligheter att få ett relevant stöd i landets inkubatorer, men dessa saknar å andra sidan (med några få undantag) specifik kompetens kring livsmedelskedjan.

FIGUR 4 Antal företag per led i livsmedelskedjan.

Svag koppling mellan forskning och näringsliv, behov av ökat nyttiggörande av ny kunskap

Sweden Food Arenas innovationsenkät visar att cirka 50% av företagen i livsmedelskedjan utvecklat innovationerna helt inom det egna företaget. Av de företag som vänt sig utanför företaget, är den absolut främsta samarbetspartnern andra företag. Företag som har gjort innovationer med stort nyhetsvärde ser större behov av stöd när det kommer till finansiering, teknisk kompetens och riskhantering. De företag som gjort innovationer som är nya på världsmarknaden är även mer benägna att involvera externa aktörer i innovationsarbetet och att samverka med forskningsmiljöer.

² https://swedenfoodarena.se/wp-content/uploads/Innovation-i-va%CC%88rldsklass_Mars-2022.pdf

Merparten av företagen i livsmedelskedjan saknar nätverk och resurser (tid, kapital och kompetens) att sätta av för F&U arbete. Företagen efterfrågar därför aktuell, sammanställd kunskap som är lättillgänglig och applicerbar samt experthjälp och stöd att nyttiggöra den till konkret tillämpning och affärsnytta. De efterfrågar:

- Att avsändaren urskiljer den väsentligaste kunskapen som skapar nytta för företaget.
- Att kunskapen kommuniceras lättillgängligt och inspirerande.
- Nätverk, mötesplatser, utbildningar med fokus på ökat lärande, som fokuserar på tillämpning och stimulerar innovation och tillväxt.

De innovationstödande aktörerna i innovationssystemet förstärker bilden. De menar att kunskapen stannar i akademien och om den sprids finns det risk för "regional inkapsling" d v s att kunskapen stannar i regionen där ett projekt genomförts och finansierats. Okoordinerat innovationsstöd bidrar till att fragmentera hur kunskap når fram till företagen, då kanalerna och formaten är många.

Många sneglar på Danmark och Irland som man ser har lyckats bättre. Där kännetecknas arbetet av samsyn, en delad vision och nationell kraftsamling bland de ingående aktörerna i innovationssystemet. Länderna gör riktade satsningar inom forskning och innovation för att främja kunskapsdriven utveckling i hela livsmedelskedjan med fokus på export.

Det har under arbetet med förstudien blivit tydlig att det finns en insikt och stor vilja bland de offentliga aktörerna i det svenska innovationssystemet att göra något tillsammans för att förbättra och förändra dagens system. Bygg vidare på detta!

FIGUR 5 Samsyn att det behövs en nationell kraftsamling för att tillgängliggöra kunskap – resultat från 3 workshops med offentliga aktörer.

Ett fragmenterat främjandesystem

Utvecklingen av hela livsmedelskedjan borde vara en nationell angelägenhet, men ansvaret är idag fördelat på nationell och regional nivå mellan flera olika aktörer – olika politikområden, olika departement, olika myndigheter, regioner, kommuner, akademi och institut. Aktörerna jobbar i stuprör, stöden till företagen är fragmenterade och ofta kortsiktigt finansierade i projektform. Företagen i primärproduktionsled är exkluderade från stöd i det generiska innovationssystemet p.g.a. de minimis-regelverk³. Projekten utförs av flera olika aktörer, isolerat till olika led i kedjan och satsningarna hänger sällan ihop, det saknas tydlig styrning, rollfördelning och tydliga prioriteringar. Runt om i landet finns många framgångsrika regionala insatser och erfarenheter, men det saknas forum för samhandling och uppväxling av aktiviteter och organisationer på regional och nationell nivå. Det finns också geografiska inlåsningar som behöver hanteras. Kvar står företagen som inte hittar in i innovationssystemet och samtidigt förväntas göra den stora omställningen. För att stärka innovationsförmågan bland företag och i livsmedelskedjan har ett antal studier och projekt genomförts och nedan har de identifierade behoven sammanfattats⁴.

Sammanfattning – Fem behov som företag i livsmedelskedjan har, som studier lyfter fram

- Företagen har en hög innovationsgrad men låg innovationshöjd, inte minst i primärproduktionsled.
- Företagen behöver tillgång till snabba etablerade processer för innovativ affärsutveckling med fokus på att växa och komma ut på marknaden.
- Sammanför företagen i livsmedelskedjan med varandra, experter, andra sektors företag i sektorsövergripande innovationsprocesser samt med innovationsdrivare som: mat med mervärde, globalisering och digitalisering.
- Utveckla företagarnas entreprenörskap och vilja att växa, att etablera en mer innovativ kultur och minska ett traditionsbundet mindset.
- Utveckla företagens kunskap om, förmåga att nå, och ge förbättrad tillgång till: testbäddar, relevanta marknader, kompetenser (att anlita eller anställa), finansieringskällor och stöd till innovation.

Sammanfattning – Fem behov hos livsmedelskedjan som studier lyfter fram

- Att se livsmedelskedjan som en helhet och stimulerar vertikala samarbeten inom de många innovationsområdena och med andra branscher, minskar avståndet mellan de olika leden och utvecklar vägarna ut på marknaderna.
- Att myndigheterna samarbetar och koordinerar så att olika satsningar blir sammanhängande i värdekedjan
- En riktad, 10-årig, satsning på innovation i livsmedelskedjan och ökad förmåga att attrahera och utveckla forskningssatsningar, fler samarbeten mellan näringsliv och forskning, ökad kunskapsspridning, höjd kompetens och mer investeringar.
- En mer nationellt sammanhållen koordinering av regionala satsningar för att minska regionala inlåsningseffekter samt satsar på långsiktighet av innovationsstödet som minskar fragmentering, kortsiktighet och stödets fokus på städerna.
- Gör en översyn, förtydligar och förenklar regler, lagar och tillståndprocesser som underlättar innovation i alla led och mellan landets olika delar, myndigheter som verkar främjande och rådgivande.

³ <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/statsstod/forordningar-om-stod-av-mindre-betydelse-de-minimis-stod/>

⁴ Livsmedelskedjans nationella innovationssystem, SFA, 2021. Innovation i livsmedelskedjan, SFA, 2021. En livsmedelsstrategi för Sverige – fler jobb och hållbar tillväxt i hela landet, Regeringen. Innovationsekosystem i Skåne, analys av fyra specialiseringsområden, Lucas DuPriest et al, CIRCLE, Lunds universitet, 2021. "Ny innovativ mat", workshops arrangerade av Tillväxtverket september-december, 2021

FÖRSLAG – DELPROJEKT A

Satsning på nationell myndighetssamverkan kring forskning och innovation

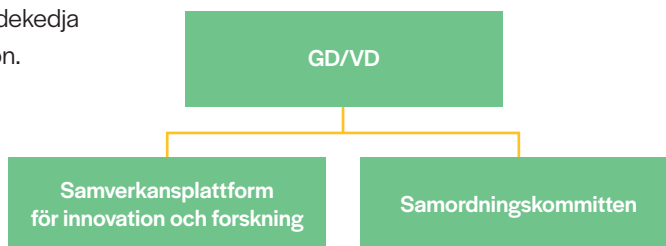
Inrätta en nationell Samverkansplattform där de fyra myndigheterna Formas, Jordbruksverket, Tillväxtverket och Vinnova, samt representanter för region/länsstyrelse och Sweden Food Arena regelbundet möts för att diskutera insatser inom innovation och forskning. Samverkansplattformen föreslås etableras under 2022 med Tillväxtverket som sammankallande. Finansiera behovskartläggningar av värdekedjan som blir viktigt beslutsunderlag för framtida insatser.

Syfte, mål och effekt

Syftet är att på ett nytänkande sätt öka samarbetet myndigheter emellan och mellan offentliga aktörer och livsmedelskedjan för att bidra till ökat nyttiggörande av kunskap och ökad innovation i livsmedelskedjan. Målet är att skapa ännu bättre och mer koordinerade Fol-insatser från myndigheterna som svarar mot näringsens uttalade behov och möjliggöra att möta identifierade samhällsutmaningar. Eftersträvad effekt är effektivt nyttjande av offentliga medel, stärkt konkurrenskraft, ökad lönsamhet hos företagen samt utveckling av lösningar kopplat till samhällets stora hållbarhetsutmaningar.

Organisation

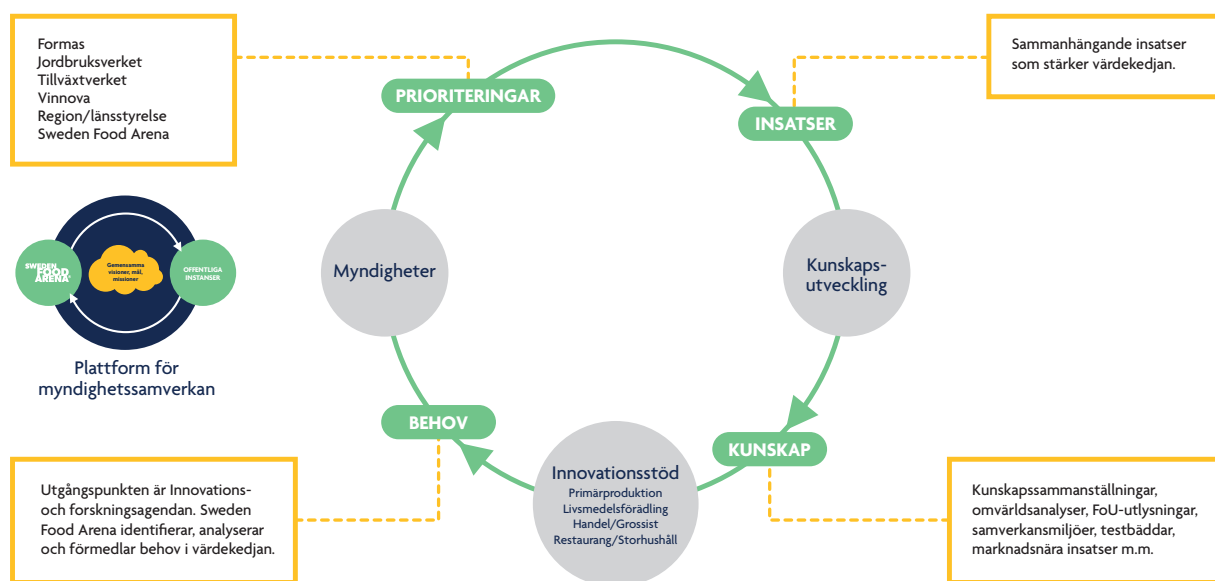
Samverkansplattformen består av en kärngrupp där enhetscheferna från Jordbruksverket, Formas, Tillväxtverket och Vinnova deltar samt representation från region/länsstyrelse. Från livsmedelskedjan koordinerar Sweden Food Arena deltagandet där ledningsgrupp/styrelse för Sweden Food Arena beslutar om vilka från näringen som deltar i plattformen. Insamlade behov kopplat till frågor om hur man kan stärka innovativt entreprenörskap och företagande, nationellt och regionalt företagsstöd mm kanaliseras till befintlig **Samordningskommitté**. Tillväxtverket föreslås vara sammankallande till **Samverkansplattformen** och **Samordningskommittén** och dessa rapporter till GD/VD-gruppen där statssekreteraren, myndigheter samt branschorganisationerna LRF, Livsmedelsföretagen och Svensk Dagligvaruhandel ingår. Samverkansplattformen i sig kan ses som en policyinnovation och arbetssättet med behovsformulering i en värdekedja kan ses som en systeminnovation.

Arbetsformer

Sweden Food Arenas främsta uppgift i Samverkansplattformen är att samla in, prioritera och förmedla livsmedelskedjans behov vad gäller innovation och forskning till myndigheterna som därefter efter gemensam prioritering beslutar om sammanhängande insatser som stärker respektive värdekedja och bidrar till högt satta mål. Kunskap nyttiggörs genom att kanaliseras ut till företagen via Kunskapspyramiden, se nästa kapitel, där Arenans roll är att initiera och katalysera – andra aktörer genomför.

FIGUR 6 Arbetsform – genom behovskartläggningar och därefter prioriteringar kan insatser utformas som svarar mot livsmedelskedjans behov.

Förutsättningar för samarbete

Politiken kan stötta utvecklingen genom att tydliggöra livsmedelskedjan som en utvecklingsarena för nya insatser och verktyg, ge långsiktiga uppdrag till myndigheterna och regionerna, tillgång till fria medel för utveckling av agila insatser som svarar mot näringsens behov och som bidrar till att uppfylla målen i livsmedelsstrategin. Insamling av livsmedelskedjans behov sker i nära samarbete med Landsbygdsnätverket, SAMLA m fl innovationsstödjande aktörer.

Budget

3 MSEK till Sweden Food Arena för behovskartläggningar.

FÖRSLAG – DELPROJEKT B

Ökat nyttiggörande av forskningsresultat i livsmedelskedjans företag – Kunskapspyramiden

Det behövs ett ökat nyttiggörande av forskningsresultat genom förbättrad kunskapsspridning och mer kontakt mellan företag, akademi/institut och innovationsstödjande aktörer. Därför föreslås en satsning på att utforma en **kunskapspyramid**, med tillhörande **kunskapsmäklare** och **kommunikationssatsning**. Kunskapspyramiden ska ge företag och innovationsstödjande aktörer möjlighet att överblicka kunskapsområden, den ska inspirera, facilitera och katalysera utbyte, samverkan och innovation genom att koppla samman aktörer och aktiviteter. Den ska vara en kombination av digitala och fysiska aktiviteter, samt utgå från redan existerande aktiviteter och funktioner. Kunskapspyramiden utgör bas i det innovationssystem för livsmedelsvärdekedjan som föreslås som ett resultat av denna förstudie.

Genom statlig finansiering av satsningen garanteras tydligare att nyttiggörandet av både befintlig och ny kunskap från forskning nationellt och internationellt, sker fritt och brett och når organisationer och företag i hela landet.

Syfte, mål och effekt

Kunskapspyramiden är en knutpunkt för innovation i hela värdekedjan som syftar till att omvandla kunskap till nytta, stärkt konkurrenskraft och bidra till hållbar omställning. Syftet är att, oavsett delbransch, storlek eller geografi, ge livsmedelskedjans företag i hela landet enklare tillgång till relevant och målgruppsanpassad information, kunskap, expertis/kompetens, nätverk och infrastruktur. Målbilden är att ge förutsättningar för fler innovativa, hållbara och konkurrenskraftiga produkter, tjänster och företag och att livsmedelsområdet utvecklas till ett styrkeområde i Sverige som bidrar till hållbar omställning. Effekter av insatserna ska vara i linje med Sweden Food Arenas mål och vision.

Organisation inklusive ansvar och mandat samt deltagare

Vi föreslår att Sweden Food Arena får finansiering och uppdrag att driva "Kunskapspyramiden" med tillhörande funktioner. Till Kunskapspyramiden kopplas en kommunikationsfunktion och en kunskapsmäklare funktion.

Till uppdraget kopplas en kommitté med representation på beslutsfattande nivå från de olika målgrupperna för Kunskapspyramiden, dvs näringsliv och branschorganisationer, innovationsstödjande aktörer, akademi/institut samt andra behovsägare. Deltagarna ska bidra med näringslivsperspektiv, omvärldskunskap (bransch, marknad, offentlig sektor), kunskap om forskning på internationell nivå samt kunskap om kommunikation och innovationsprocesser.

Ingående delar och aktiviteter

Arbetsmodellen ska verka behovsorienterat och nyttiggörande och bygga på kontinuerlig omvärldsanalys. Kärnuppgiften är att paketera, tillgängliggöra och nyttiggöra nationell och internationell forskning och kunskap till företag genom:

a. Inspiration & Kunskap – Dela kunskap, information och erfarenheter

... via kunskapssammanställningar, omvärldsbevakning, nyhetsbrev, webinarier, seminarier/konferenser, event-kalender, expertis-kartläggningar, bevakning av fokusområden, utlysningar mm.

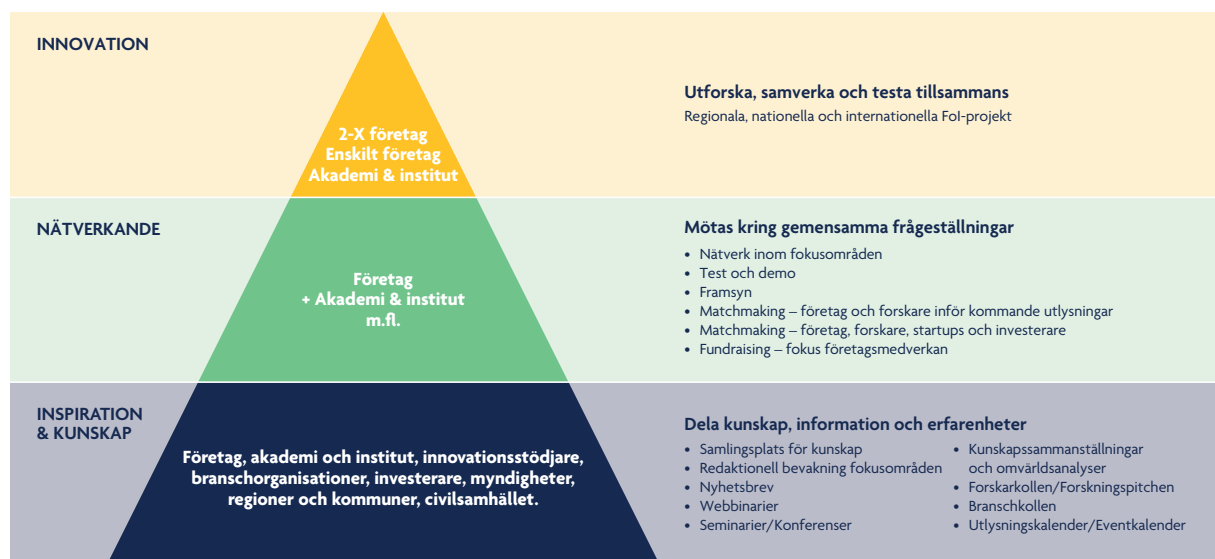
b. Nätverkande – Mötas kring gemensamma frågeställningar

... i samverkan så som matchmaking av behov (exempelvis matchmaking mellan företag, koppla företag till forskare/expertiser eller till test och demoanläggningar), tematiska nätverk, samt att initiera projektkonsortier och identifiera potentiell offentlig finansiering.

c. Innovation – Utforska, samverka och testa tillsammans

... i Fol-projekt (regionala, nationella och internationella) för att lösa behov i antingen enskilda företag eller tillsammans i värdekedjan, samt att utforska nya affärskonstellationer i värdekedjan.

FIGUR 7 Kunskapspyramidens erbjudanden och aktiviteter.

Kunskapsmäklarfunktionen ska se till att forskning och kunskap samlas in, syntetiseras och paketeras åt näringen, samt matcha företag med rätt expertis, infrastruktur och Fol-finansiering. Konkreta insatser innebär exempelvis att utifrån identifierade behov, beställa kunskapssammanställningar, bevakna fokusområden och utlysningar samt underlätta för samverkanskonsortier

och inspirationsworkshops. Den ska underlätta för företag och innovationsstödjare att utvecklas tillsammans med forskare och att ta del av olika FoU-satsningar. Kunskapsmäklarens uppdrag bygger på en nära samverkan med forskningsaktörer och finansiärer.

Kommunikationsfunktionen har en central roll att bygga en innovativ kultur och “community”. Uppdraget är att dela inspiration och kunskap i olika kanaler till målgrupperna. Den ska även erbjuda både nationella och regionala aktörer att bidra och synliggöra sina aktiviteter i de olika kanalerna. Konkreta insatser består i att ta fram nyhetsbrev och event-kalender, genomföra webinarier och trendanalyser, att synliggöra befintliga och nya nätverk, bjuda in till möten med experter, workshops mm.

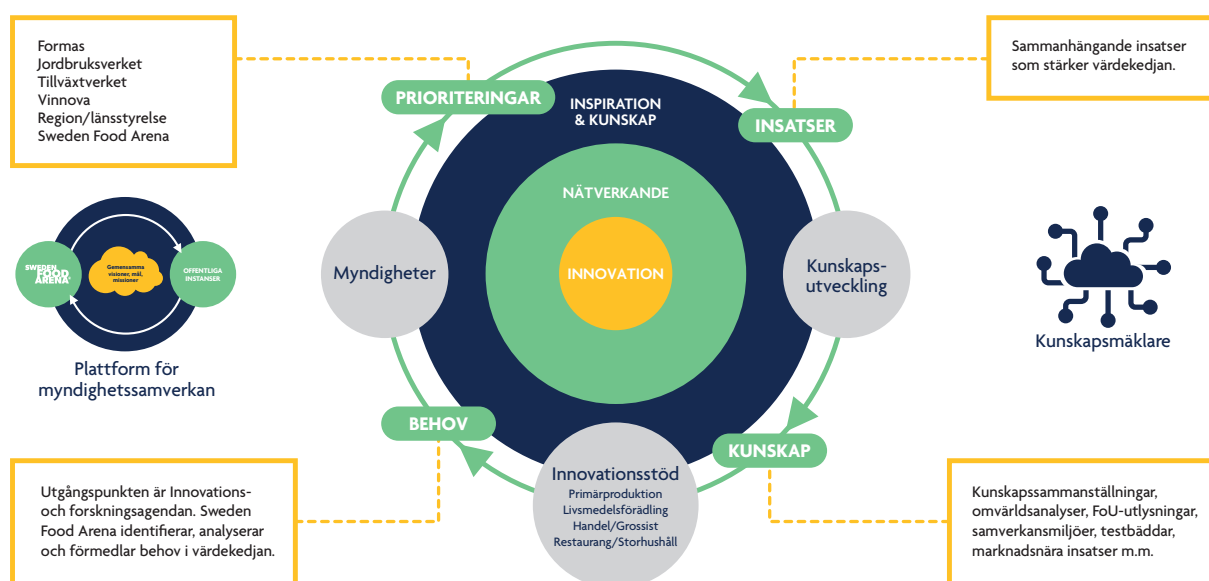
Förutsättningar för samarbete

Kunskapspyramiden kan bidra till ökad innovationshöjd genom ökat utbyte av kunskap och samverkan mellan företag, experter och andra branscher. En viktig förutsättning för detta är långsiktighet i satsningen, byggande av funktioner som kan skapa kopplingar mellan de olika världarna, ökad kunskap om varandras roller och relationsbyggande som leder till förtroendefulla samarbeten. Genom att bygga vidare på etablerade och planerade aktiviteter ser vi stora möjligheter till ett bättre resursutnyttjande av investerade (forsknings-) medel och ökat tillgängliggörande och nyttiggörande av kunskaper.

Budget

20,35 MSEK/år till Sweden Food Arena (inklusive finansiering av funktioner beskrivna i Kunskapspyramiden).

FIGUR 8 Kunskapspyramiden, sett ovan ifrån, inklusive en kunskapsmäklande funktion.

FÖRSLAG – DELPROJEKT C

Satsning på regionalt innovationsstöd genom samordning mellan nationella och regionala aktörer

Kraftsamla innovationsstödet till idéer, intra- och entreprenörer i hela livsmedelskedjan i ett innovationssystem där framstående regionala förmågor tillgängliggörs nationellt med företagens behov i centrum och där gemensamt utvecklade nationella erbjudanden blir tillgängliga för hela landets företag i, och med applikation i, livsmedelskedjan.

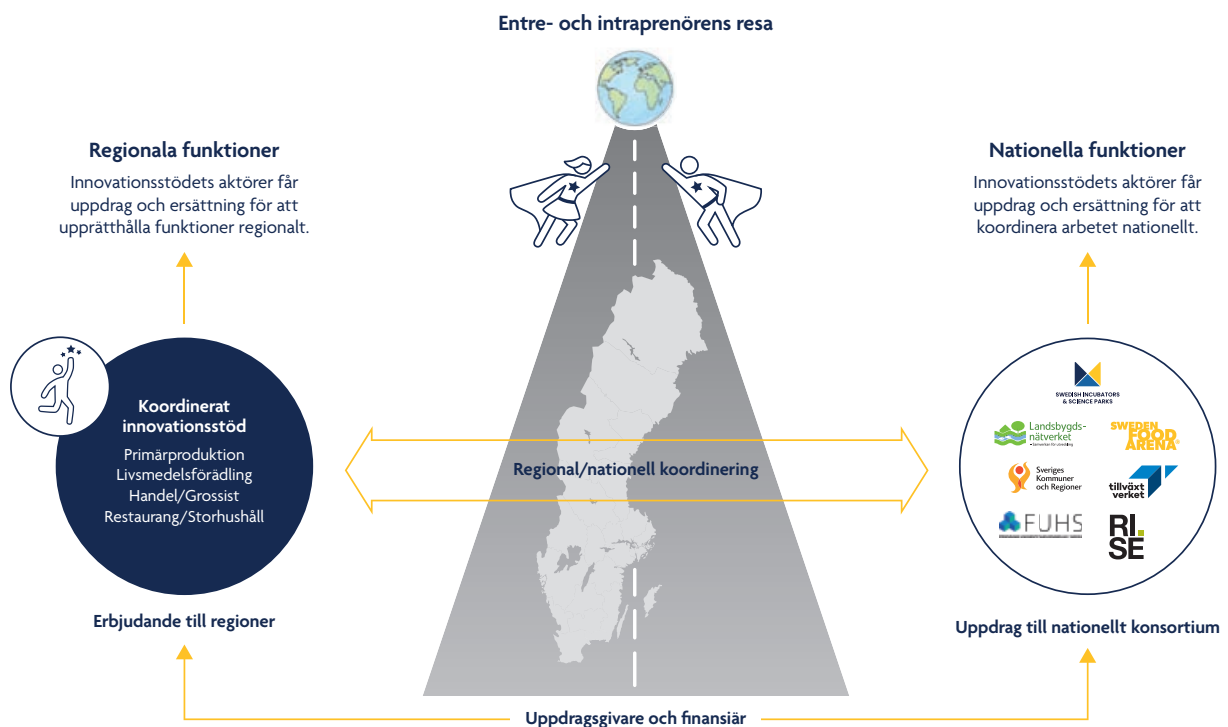
Syfte, mål och effekt

Syftet är att utveckla ett sammanhängande innovationssystem som erbjuder en hög lägstanivå när det gäller förutsättningar för innovation i livsmedelskedjan, oberoende av företagsstorlek, bransch eller geografi. Målet är att öka volymen av innovativa idéer som formeras och kopplas samman till rätt resurs för att valideras, utvecklas och skalas upp. Behovsägare i livsmedelskedjans alla led ska aktivt matchas med innovativa lösningar från hela landet eller internationellt. Resurser för att kommersialisera en innovation ska vara tillgängliga, platsoberoende, väl kända och uthålligt tillgängliggjorda. Satsningar kring innovationsstöd ska vara utvecklade för att gå från kortare projekt till långsiktiga processer. Koordineringen av innovationstödande aktörer som verkar regionalt och nationellt ska säkra effektiviteten och nyttan för intra- och entreprenörer å ena sidan, och ge medvetenhet om företagets behov hos myndigheter å andra sidan. Effekter av insatserna ska vara i linje med Sweden Food Arenas mål och vision.

Organisation, samt ingående delar och aktiviteter

Majoriteten av de föreslagna funktionerna finns etablerade någonstans i landet, men det saknas nationellt uppdrag, koordinering och finansiering för att göra dessa nationellt tillgängliga. Förslaget bygger på att 21 **regionorganisationer** får erbjudande om att med nationell finansiering etablera beskrivna funktioner i 8 storregioner (motsvarande NUTS 2) och gärna växla upp detta med regionala eller internationella medel. Väljer någon region att inte ta erbjudandet innebär det att regionens intra- och entreprenörer i livsmedelskedjan inte får tillgång till det nationellt sammankopplade systemet i sin region. Föreslagna basfunktioner är:

- a. Forum för koordinering av regionala resurser för stöd till innovation i livsmedelssektorn
- b. Uppsökande / idéstimulerande verksamhet - för en ökad volym av idéer.
- c. Stöd till formering av en idé - paketering som möjliggör slussning till rätt resurs.

FIGUR 9 Regional och nationell koordinering av innovationsfrämjandet.

- d. Tillgång till tvärssektoriella mötesplatser för livsmedelskedjans intra- och entreprenörer – för korsbefruktade möten och samarbeten.
- e. Regional "community" för intra- och entreprenörer i livsmedelskedjan – gemenskap och kortat avstånd mellan livsmedelskedjans länkar.
- f. SMF-program för innovativ affärsutveckling i livsmedelskedjan.
- g. Förinkubation och inkubation av startups - med nationell tillgång till livsmedelsspecifik kunskap.
- h. Enskild guidning för SMF med validerad potential
- i. Koppling till nationellt konsortium och övriga regioners innovationsguider, tillgängliggörande av regionala resurser och behovsägare nationellt
- j. En regional **innovationsguidesfunktion** med ansvar för a, b, c, e, g ovan

Ett **nationellt konsortium** etableras för ökad samordning inom innovativt företagande och entreprenörskap i livsmedelskedjan kring Sweden Food Arenas fyra kvantifierade mål. Konsortiet, som föreslås koordineras genom ett uppdrag till SISP, inkluderar även Landsbygdsnätverket, RISE, FUHS, SKR, Sweden Food Arena samt Tillväxtverket. Konsortiet har aktörer som representerar branschen, regionala innovationsmiljöer, institut, gröna kluster, innovation med koppling till universitet och högskolor samt regionorganisationer och ansvarig nationell myndighet. Utifrån detta forum initieras, koordineras och följs nationella basfunktioner upp. De föreslagna funktionerna är:

- k. Rådgivarutveckling inom innovationsledning – för att kunna arbeta med att stimulera, identifiera och slussa innovativa idéer vidare.

- l. Digitala specialistmoduler – som är tillgängliga för landets breddinkubatorer.
- m. Verifieringsmedel / innovationscheckar för livsmedelskedjan – för att möjliggöra sprintar i utvecklingen av en innovation: t ex ta in expertkunskap, marknadsundersökningar eller tillgång till test- & demomiljöer.
- n. Insatser för utmaningsdriven innovation – hackathons inom specificerade områden.
- o. Digitalt distribuerat program för innovativ affärsutveckling för SMF – för deltagare i hela landet och i hela livsmedelskedjan. Tar en idé till marknad.
- p. Utmaningsdriven match making – process för att tematiskt matcha stora privata eller offentliga behovsägare med innovativa SMF och startups.
- q. Nationellt acceleratorprogram med sikte på internationell tillväxt – för bolag med potential att skala upp sin affär nationellt och internationellt.
- r. Behovsdriven match making – ger tillgång till produktionskapacitet, prototypframställning, test- & demomiljöer, marknadsforum, kanaler för kompetensförsörjning.
- s. För att förenkla för företagen föreslår vi att nationell och regional innovationsinfrastruktur med tillhörande resurser och erbjudanden, sammanställs och presenteras på ett ställe – verksamt.se.
- t. Lärande och erfarenhetsutbyte för innovationsstödjare i kompetensforum (SAMLÄ 2.0).

Det regionerna vinner på ett regionalt/nationellt koordinerat system är bl a:

- starkare erbjudande till de lokala företagen,
- utveckling av tydlig spets som kompletterar det nationella systemet och attraherar fler företag,
- företag stannar i regionen, utvecklar och stärker sin konkurrenskraft, tillskapande av fler jobb,
- maximerad nytta och avkastning på offentliga medel.

Förutsättningar för samarbete

För att möjliggöra detta krävs nationell finansiering, samt en översyn av statsstödsregler och regelverk för interregional samverkan och kompetensdelning.

Majoriteten av de föreslagna funktionerna finns etablerade någonstans i landet, men det saknas nationellt uppdrag, koordinering och finansiering för att utveckla systemet. Uppbyggnaden av samtliga nationella och regionala funktioner kan etableras under 2022 och vara i drift 2023.

Budget

29,9 MSEK/år som erbjudande till regionerna att utveckla, ansvara för och driva regionala funktioner. 3,9 MSEK till SISP att vara samordnande aktör i ett nationellt konsortium. Drift: 3,25 MSEK/år. 10 MSEK/år till innovationscheckar riktade mot livsmedelskedjan som distribueras via SISP. 6 MSEK till Tillväxtverket att utveckla verksamt.se. Drift 3 MSEK/år. 18,08 MSEK till SISP och RISE att utveckla, ansvara för och driva nationella funktioner. Drift: 19,35 MSEK/år. 1,95 MSEK/år till SISP för Lärande och erfarenhetsutbyte (bl a peer reviews vartannat år).

Ett modernt innovations-system för livsmedelskedjan – Hur delarna A–C hänger ihop

Förslaget för ett modernt innovationssystem för livsmedelskedjan utgår från de tre delarna:

- A.** Satsning på nationell myndighetssamverkan kring forskning och innovation
- B.** Ökat nyttiggörande av forskningsresultat i livsmedelskedjans företag
- C.** Satsning på regionalt innovationsstöd genom samordning mellan nationella och regionala aktörer

För att nå målen i livsmedelsstrategier på regional och nationell nivå behövs långsiktighet, nationell tillgänglighet till både kunskap och innovationsfrämjande samt samordning av innovationsstödet för livsmedelskedjans företag. I förslaget bildar därför de tre delarna A–C ett modernt sammankopplat innovationssystem med fokus på livsmedelskedjan och företagens innovationsutveckling, förmågor och behov. Genom att knyta samman systemet och möjliggöra för företag att få stöd utanför den egna regionen, nås bättre resursutnyttjande och ett mer jämlikt innovationsstöd. Systemet inkluderar både myndigheter, offentliga aktörer, forskning och näringsliv samt bygger samman regionala och nationella funktioner. Via riktade satsningar för forskning och samverkan i värdekedjan, skapas också förutsättningar för hållbar omställning.

Drivkraften i förslaget är att öka innovationstakt, innovationshöjd samt antalet innovationer för ökad konkurrenskraft och hållbarhet. Förslaget syftar även till effektivare nyttjande av offentliga medel. I centrum finns därför entreprenören/intraprenören med potential att utveckla en innovativ idé. Runt hen skapar vi aktiviteter som bygger på inspiration, kunskap och nätverkande. Till detta kopplar vi rätt resurser och kanaler för validering, kommersialisering och internationell uppskalning (C). Här är den uppsökande verksamheten via de regionalt verksamma och nationellt uppkopplade innovationsguiderna centrala. Dessa finns nära företagen, utvecklar deras nätverk och kopplar samman dem med varandra, med andra branscher, forskare och experter. Den innovationsguidande funktionen koordinerar stödjarnas insatser för att möta företagens behov (C).

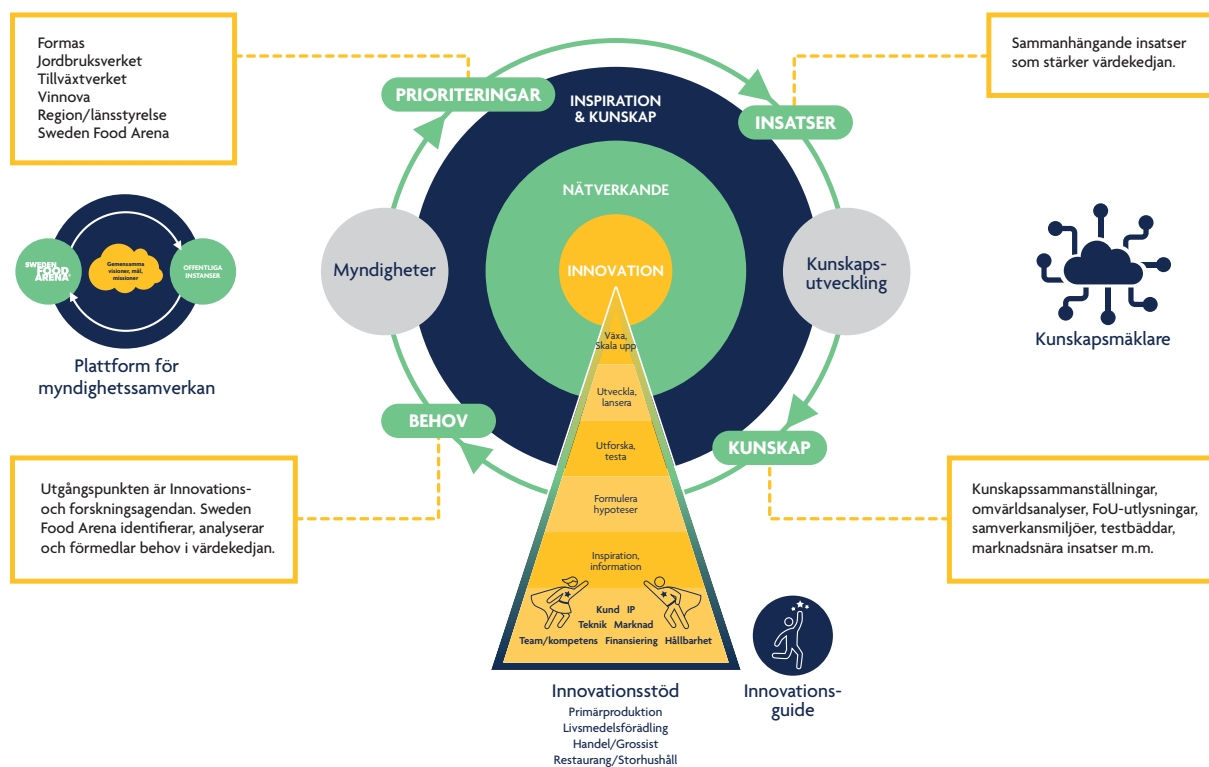
En Kunskapsmäklarfunktion (B) fungerar som länk mellan näringsliv och forskning. Den ser till att forskning och kunskap samlas in, syntetiseras och paketeras åt näringen, samt matchar företag med rätt expertis, infrastruktur och Fol-finansiering. För ökad kännedom om aktuellt kunskapsläge, om Fol-utveckling i omvärlden, om möjligheter och erbjudanden kopplade till Fol, är kommunikation ett centralt verktyg. Här vill vi fortsätta utveckla en kommunikationsmotor som är både digital och fysisk och som bidrar till att skapa en innovativ och intressant miljö att vara och verka i (B). Innovationsstödjarna och företagens behov koordineras i det Nationella konsortiet.

Myndigheterna koordineras i en Samverkansplattform (A) där deltagande av Sweden Food Arena bidrar till myndigheternas ökade kunskap och insikter om företagens behov. Genom ökad samordning av forskningen kommer livsmedelskedjan på sikt kunna utveckla en nationell spets.

Tillsammans bildar de tre delarna A–C en ett modernt innovationssystem för livsmedelskedjan.

FIGUR 10 Ett modernt innovationssystem där följande delar ingår som grundstenar:

- A. Myndighetsamordning.
- B. Kunskapspyramiden och en Kunskapsmäklare.
- C. Regional och nationell samordning av innovationsstöd.

Förväntade samhällseffekter och konkreta resultat

Genom att systematiskt koordinera, ser vi stor potential till ökad effektivitet och konkreta resultat i innovationssystemet.

- Sammanhållna, koordinerade satsningar från myndigheternas sida stärker och utvecklar hela värdekedjan och möjliggör att bättre bidra till hållbar omställning genom samverkan i värdekedjan.
- En kunskapsmäklarfunktion underlättar för forskare och näringsliv att få kontakt, vilket spar tid och pengar och skapar ökad effektivitet i systemet.
- Regelbundna behovskartläggningar ger ett beslutsunderlag till myndigheterna att agera på, spar tid, pengar och ger mer träffsäkra utlysningar och satsningar.
- Kunskapssammanställningar som tillgängliggör aktuell forskning och är lättillgängliga för företag och som de kan agera på, bidrar till att företag inspireras och innoverar i en högre grad.
- En kommunikation som inspirerar och bidrar till bildandet av en nationellt community stärker stolthet och förmåga hos företagen och attraherar fler talanger till vår näring.
- Innovationsguider som arbetar på ett likartat sätt i hela landet och stärker företagen i sin utvecklingsresa, oavsett om det gäller kunskap, innovation eller generellt företagande, bidrar till fler lönsamma och växande företag.
- Att samla nationella och regionala Fol-stöd och erbjudanden och göra det enkelt för företag att hitta in till innovationssystemet via verksamt.se leder till ökad tillgänglighet, mer jämlika konkurrensvillkor, och ökad effektivitet av skattemedel.
- Lönsamma företag som blir mer lyckosamma i sina satsningar, oavsett om det gäller ständiga förbättringar genom inkrementell innovation eller att utveckla innovationer som är nya på en världsmarknad, är en god affär för Sverige.

Nästa steg

Då arbetet med förstudien gjorts med bred delaktighet och förankring finns det en stor vilja och engagemang att under 2022 påbörja ett nationellt uppdrag att bygga samman och vidareutveckla de komponenter som krävs för att utgöra ett modernt innovationssystem för livsmedel. Detta för att under 2023 ha etablerat full funktionalitet i enlighet med samtliga förslag i denna förstudie. Satsningen och uppdraget föreslås ha sin hemvist i Näringsdepartementet.

Argumentation för insatser

För att visa vägen mot Sweden Food Arenas vision ”Hållbar matinnovation för tillväxt i Sverige och njutning i världen” och ange riktning för de satsningar som behövs, har Sweden Food Arena formulerat fyra mål att nå till 2030:

- Sverige i topp 3 i innovationsrankingar för livsmedelssektorn i Europa.
- 50 nya svenska livsmedelsinnovationer som tillsammans omsätter 1 miljard euro.
- Livsmedelssektorn bidrar till att skapa minst 50 000 nya jobb i Sverige.
- Livsmedelssektorns exportandel ökar till 50 procent.

Målen är ambitiösa, men klart realistiska att nå till den utsatta tiden. För att lyckas behöver vi samverka med flera delar av samhället – regering, akademi/institut, forskningsfinansiärer och andra myndigheter. Sedan 3 år tillbaka är livsmedelskedjan samlad i Sweden Food Arena för att samverka kring forskning och innovation. Genom att hela värdekedjan är samlad, ger det en möjlighet att nyttja livsmedelskedjan som en utvecklingsarena för nya insatser och verktyg, att utveckla modeller för samordning av aktörer och nya metoder för kunskapsspridning.

Ambitionen med lagda förslag har varit att utgå från livsmedelskedjan och att underlätta för företagens behov av resurser för att nå konkurrenskraft och bidra till hållbar omställning. Behoven varierar stort och därför behöver innovationssystemet möta upp med agila erbjudanden samt säkerställa att kontaktpersoner och strukturer finns kvar över tid. Därför behövs ett effektivt och robust nationellt och regionalt sammankopplat innovationssystem som når ut till alla företag, oavsett bransch, storlek eller geografi. Det behövs samordning, en gemensam vision och målbild samt insatser som stärker företagande och konkurrenskraft i hela värdekedjan. En långsiktig finansiering i stället för 3-åriga projekt skapar arbetsro att utveckla regionala styrkor och bygga nationella spetsar.

Utgångspunkten för förslagen har varit att utgå från företagens behov, definiera funktioner och därefter bygga på de strukturer som finns. Förslagen bygger på att koordinera och förstärka samt komplettera där en tillförd resurs skulle skapa stor samhällsnytta. Ambitionen har varit att tänja på systemet och tänka nytt men ändå inom dagens gränser. Att erbjuda en nationell finansiering som möjliggör för regional bas nära företagen, interregional samverkan, delning av kunskap och verktyg samt utveckling av regionala spetsar som blir tillgängliga nationellt är ett effektivt sätt att nyttja skattemedel. Att synliggöra och tillgängliggöra kunskap, resurser och stöd är en del av den kunskaps- och innovationsinfrastruktur som måste finnas på plats så att många fler företag ska kunna hitta in, ta del av det och kunna agera.

Med en långsiktig satsning på förslagen i denna förstudie, kombinerat med en ökad satsning på innovation och forskning till livsmedelssektorn uppnås flera fördelar. Nyttiggörandet av kunskap ökar, innovationsförmågor och konkurrenskraft stärks och systemet uppnår ett ökat effektivt nyttjande av skattemedel. Genom att stimulera innovation i värdekedjor skapas dessutom bättre förutsättningar för att tillsammans lösa större samhällsutmaningar.

Argument för nationell finansiering

Kunskapsutveckling och kunskapsspridning är fundamentalt för att utveckla ekonomin. Kunskap är en så kallad "kollektiv vara" och det ligger i samhällets intresse att den ska vara så tillgänglig som möjligt, därför finansieras ofta forskning med nationella medel. För att öka innovationsförmågan är det viktigt att företag och forskare möts, det är viktigt att kunskapsdelning sker åt båda håll. Därför är det viktigt med funktioner som rör sig mellan näringsliv och forskning och bygger nätverk mellan dessa världar. Detta är dock en uppgift förenad med en kostnad som varken enskilda företag eller forskningsaktörer idag har budget eller tydliga incitament för att göra. Funktioner som finns i gränslandet mellan företag och forskningsaktörer är en "kollektiv nytta" och det är viktigt att samhället även tar ansvar för denna uppgift. En satsning på forskning och innovation inom livsmedelskedjan är av riksintresse och kommer att leda till ökad export, stärkt försörjningsförmåga, attrahera fler utländska investeringar till Sverige samt fler jobb i hela landet och lösningar på samhällets hållbarhetsutmaningar.

Sammanfattning av förslag

Nationell myndighetssamverkan kring innovation och forskning

1. Utveckla en samverkansplattform för myndighetssamordning och möten mellan myndigheter och Sweden Food Arena kopplat till innovations- och forskningsfrågor med målet fler sammanhängande insatser och satsningar som stärker utvecklingen i hela värdekedjor.
2. Finansiera behovsanalyser för att kartlägga livsmedelskedjans behov av Fol-insatser.

Ökat nyttiggörande av forskningsresultat i livsmedelskedjans företag – Kunskapspyramiden

Utveckla en knutpunkt för innovation i hela värdekedjan som syftar till att omvandla kunskap till nytta, stärkt konkurrenskraft och hållbar omställning. Utifrån Sweden Food Arenas prioriterade områden, bygga systematiska, sammanhängande insatser som leder till ökat nyttiggörande av kunskap, samarbeten och projekt. För att stärka kopplingen till forskning och öka nyttiggörande av kunskap föreslår vi följande:

3. Utökat uppdrag till Sweden Food Arena att leda Kunskapspyramiden där livsmedelskedjan tar ett ansvar för nyttiggörande av kunskap.
4. Företagsanpassad omvärldsbevakning och kunskapssammanställningar som distribueras digitalt och fysiskt.
5. Inrätta en funktion som kunskapsmäklare med fokus på att tillgängliggöra, matcha och underlätta för näringens behov av kunskap, test och demo-miljöer och offentlig finansiering.
6. Inrätta en kommunikationsfunktion som synliggör och sprider kunskap samt möjliggör för fler företag att delta i nätverk, workshops, match making. Satsningen ska även synliggöra såväl regionala som internationella aktiviteter.
7. Fler utlysningar och projekt-satsningar som svarar mot näringens uttalade behov.

Kunskapspyramidens insatser kombineras med aktiv coachning från organisationerna ute i landet genom det nationella konsortiet (se nedan).

Regionalt innovationsstöd genom samordning mellan nationella och regionala aktörer

Utveckla sammanhängande insatser genom regional koordinering och nationell samordning som tar idéer hela vägen till marknaden:

8. Etablera ett nationellt konsortium där innovationsstödande aktörer ingår för ökad samordning inom innovativt företagande och entreprenörskap i livsmedelskedjan.
9. Etablera struktur för regional koordinering kring tydligt beskrivna funktioner inklusive en innovationsguidefunktion, med fokus på att koppla bolag till rätt resurs och samarbeta nationellt kring insatser.
10. Utveckla, lansera och genomföra digitalt affärsutvecklingsprogram för små och mellanstora företag, livsmedelsspecifika moduler som kompletterar befintliga inkubationsprogram, acceleratorprogram med internationellt fokus, nationella matchmaking event mellan offentliga och privata behovsägare i livsmedelskedjan och innovativa bolag, samt mellan investerare och innovativa bolag.
11. Börja fylla på med befintliga nationella och regionala resurser och erbjudanden (finansiering, specialistkunskap, marknadskontakter, utbildningar, test och demomiljöer) i gemensam digital plattform – verksamt.se
12. Säkerställ nationell tillgång till livsmedelsspecifika innovationscheckar / verifieringsmedel (för att anlita experter, marknadsanalys, test och demo etc) riktade till SMF och startups samt utveckla kompetensnätverk och marknadsnätverk i livsmedelskedjan.
13. Säkerställ nationell synlighet och tillgång till test, demo och uppskalningsresurser.
14. Initiera ett lärande mellan de åtta koordinerade innovationssystemen som säkrar och utvecklar kvalitén i de nationellt finansierade funktionerna samt accelererar effektiviteten i det mellanregionala arbetet.

De tre delarna A) nationell myndighetssamverkan kring innovation och forskning, B) ökat nyttiggörande av forskningsresultat i livsmedelskedjans företag samt C) regionalt innovationsstöd genom samordning mellan nationella och regionala aktörer utgör tillsammans grunden för ett modernt innovationssystem för hela livsmedelskedjan.

SWEDENFOODARENA.SE

SWEDEN FOOD ARENA®

MED FINANSIERING FRÅN

